

Liite 1

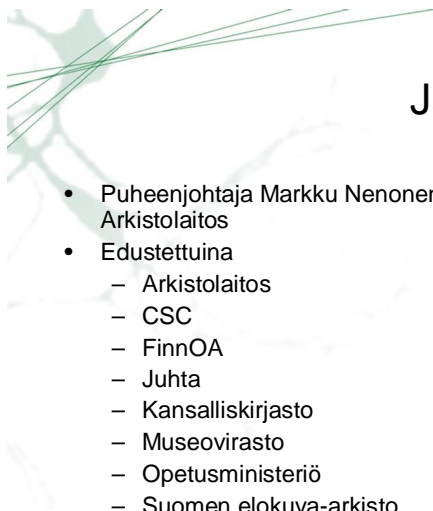

Sähköisen aineiston pitkäaikaissäilytystä ja käyttöä koskeva työryhmä

Verkkopalveluryhmä 12.9.2007
Esa-Pekka Keskitalo

Kansalliskirjasto

Kirjastoverkkopalvelut

Jäsenet

- Puheenjohtaja Markku Nenonen, Arkistolaitos
- Edustettuina
 - Arkistolaitos
 - CSC
 - FinnOA
 - Juhta
 - Kansalliskirjasto
 - Museovirasto
 - Opetusministeriö
 - Suomen elokuva-arkisto
 - VVM, IT-johtamisyks.
 - Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
- Asiantunijoita
 - Kansalliskirjasto
 - Museovirasto
 - Suomen elokuva-arkisto
 - Suomen Jazz & Pop arkisto

Kansalliskirjasto

Kirjastoverkkopalvelut

Työryhmän tehtävät

- Sähköisten aineistojen pitkäaikaisen säilytyksen ja käytön kansalliset periaatteet
- Suunnitelma pitkäaikaissäilytyksen järjestämisestä ja vastuutahoista.
 - Ensisijaisesti OPM:n hallinnonalan laitosten ja virastojen lakisääteiset tehtävät.
 - Mahdollisuuksien mukaan esim. avointen julkaisuarkistot ja tutkimusaineistot
- Yhteinen tekninen infrastruktuuri
- Yhteisen infrastruktuurin hallinto ja rahoitus
- Osaamisen ja tutkimuksen lisääminen
- Määräaika 30.11.2007

Toimintaympäristössä tapahtuu

- Lisääntyvät ja muuttuvat aineistot
- KK:n ja KA:n järjestelmäsuunnitelmat
 - Niiden suhteet, samanlaisuudet ja erilaisuudet
- Open Access, Open Science
 - Osittain lakisääteisen säilytyksen ulkopuolella
- Uusi vapaakappalelaki
- Valtionhallinnon arkkitehtuurin suunnittelu / VVM
(“yhtenäiset menetelmät toiminnan ja tietojärjestelmien asiakaslähtöiseen suunnitteluun ja ratkaisujen elinkaaren hallintaan.”)

Työryhmän raportin suuntaviivoja (työn alla!)

- Arkkitehtuurin määrittely
 - Toiminta, tieto, tietojärjestelmät, teknologia
- Asiakaslähtöinen kuvaaminen ja ajattelu
- Koko aineiston elinkaaren tarkastelu
 - Alussa tehdään ratkaisevia valintoja
- ”Pitkäaikaissäilyttämisessä yksi kansallinen toimija”
- Katsaus kansainväliseen tilanteeseen
- Open Archival Information System ja Trusted Digital Repository

Iso kysymys yhteistyön määrä ja luonne

- Pitkäaikaissäilytys vaatii erityisosaamista, resursseja, pitkäjänteisyyttä
- Yhteistä pohjaa on olemassa; bitit ovat kaikilla samoja.
- Toisaalta hyvin erilaiset asiakkuudet
- Ei-lakisääteisten (mutta valtion tukemien) arkistojen tarpeet
- Neuvottelukunta, palvelukeskus vai jotain siltä väliltä?

Liite 2

5. Tutkimusyhteistyö

Tutkimusaiheet ja –kysymykset on koottu Kansalliskirjaston Kirjastoverkkopalveluissa ja ne liittyvät kansallisiin, keskitetyksi kirjastoverkolle tuotettuihin palveluihin.

Elektroniset aineistot

Elektroniset aineistot ja tieteellinen julkaiseminen

Elektronisten aineistojen käytön ja tieteellisten julkaisujen korrelaatio

Elektronisten aineistojen kustannukset

Mitä kustannuksia e-aineistot aiheuttavat kirjastoissa verrattuna painettuihin aineistoihin? Minkälaisia kustannuseroja löytyy aineistomuotojen välillä? Voidaanko yhtä aineistomuotoa pitää toista edullisempänä ja kustannustehokkaampana?

Elektronisen aineiston hankinta keskitetysti suhteessa hajautettuun hankintaan - kustannustehokkuus?

Mistä tekijöistä elektronisen aineiston hinta muodostuu? Elektronisen aineiston vuotuiset hinnankorotukset?

Miten kaupallisen kustannustoiminnan monopolisoituminen vaikuttaa elektronisten aineistojen hinnoitteluun ja hankintaan?

Open Access –julkaiseminen

Miten Open Access -julkaiseminen vaikuttaa elektronisten aineistojen hinnoitteluun ja hankintaan?

Mitä hinnoittelumalleja Open Access -julkaisemisessa on? Ovatko hinnoittelumallit samanlaisia/erilaisia kuin kaupallisella puolella? Miten Open Accessia rahoitetaan organisaatioiden sisällä - kenen budjetista (organisatoriset vaikutukset)?

Tietokannat

MARC21-formaatti: historia ja tulevaisuus (lähinnä Suomessa ja Suomen kannalta)

Tiedonhaku viitetietokannoista: mitä, miten ja mistä viitetietokannoista haetaan.

Artikkelitietokantojen yhteistyön ja/tai keskittämisen tarve ja mahdollisuudet Suomessa.

Nelli-portaalin käytettävyys

Nelli-portaalin käyttö ja vertailu muihin tiedonhakujärjestelmiin, esim. kirjastojen kokoelmätietokannat, Google Scholar, Amazon...

Julkaisuarkistot ja pitkäaikaissäilytys

Avoimien julkaisuarkistojen käyttö: kuka, miten, kuinka paljon, miksi; käytön esteet

Avoimissa julkaisuarkistoissa julkaiseminen: kansainvälinen ja kansallinen kehitys ja nykytilanne

Tutkijoiden käsitykset avointen julkaisuarkistojen hyödyllisyydestä

Kotimaisen (tieteellisen) aineiston saatavuus verkossa

Pitkäaikaissäilytys:

- E-vapaakappaleiden käyttö
- Verkkoarkiston kattavuus
- suomalaisen verkkosivun tunnistaminen fi-domainin ulkopuolella
- pitkäaikaissäilytys ja sisällönkuvailu, mm. automaattiseen asiasanoitukseen liittyvät kysymykset

Kirjastotoiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus

Keskitetyn palvelutoiminnan (Kansallisten kirjastoverkkopalvelujen) vaikutukset

- toiminnan taloudellinen tehokkuus
- vaikutukset kirjastojen toimintaan ja prosesseihin

Kirjastokonsortioiden yhteisen laitteistohankkeen kustannusvaikutukset:

- palvelinhankinnan kustannusvaikutukset
- keskitetyn palvelimen vaikutukset kirjastojen työhön

Vaikuttavuus-käsitteen analyysi

Tilastot, asiakaskyselyt ja muut menetelmät vaikuttavuuden arvioinnin tukena

Kansalliset käyttäjäkyselyt

E-aineistojen käyttäjäkysely ja tulevat kansalliset asiakaskyselyt: aineistoja tutkimuksia varten

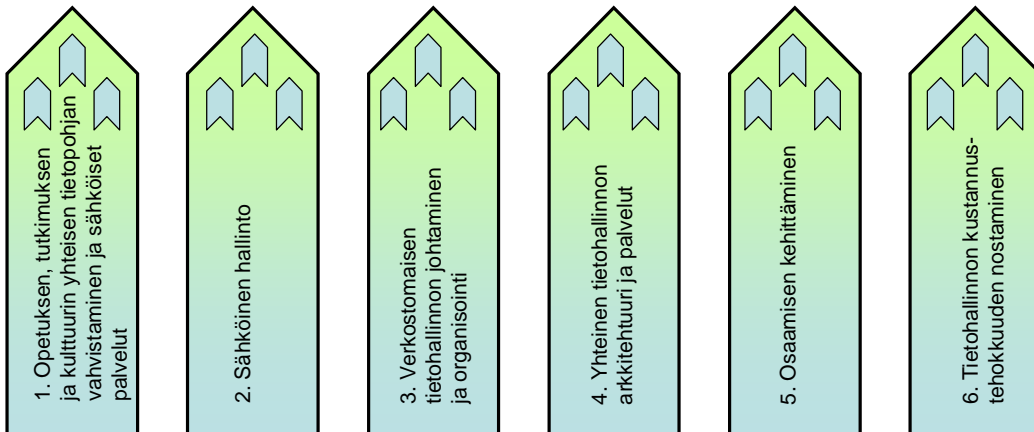
VERKKOPALVELURYHMÄ

- KANSALLISKIRJASTO
- 12.9.2007

- Esko Ala-Peijari
- it-pääsihteeri
- opetusministeriö

Visio

Tietohallintoyhteistyön tuloksena hallinnonalalla on käytössään määritellyt käsitteet, prioriteetit, toimintamallit ja rajapinnat, joiden avulla on rakennettu innovatiivisia hallinnonalan yhteisiä ja toimijoiden omia palveluja. Näiden seurauksena hallinnonalan toiminta on tehokasta ja koulutuksen, tutkimuksen ja kulttuurin palvelut ovat käytettävissä yhtenäisinä ja helposti saavutettavina.

Strategiset linjaukset ja avaintoimenpiteet

Toiminta-ajatus

Opetusministeriön johtaman tietohallintoyhteistyön tehtävänä on tarjota koulutuksen, tutkimuksen ja kulttuurin toimijoille turvalliset, kustannustehokkaat ja yhteen toimivat välineet ja yleispalvelut. Näin vapautetaan [hallinnonalan] voimavaroja ja luodaan mahdollisuus keskittyä ydintoimintoihin, innovaatioihin sekä palveluiden laadun kehittämiseen.

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALAN IT-YHTEISTYÖN MAHDOLLISUUKSIA

